

JEŠTĚ KE ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI POHOTOVOSTNÍHO SYSTÉMU PVOS

(Články uveřejněné ve VM č. 1/89 a 4/89)

V řadě analýz a hodnocení možností protistojících stran na počátku ozbrojeného konfliktu, zveřejňovaných mimo jiné i na stránkách Vojenské mysli, je zvyrazňována problematika připravenosti naší PVO. Mezi požadavky na účinnost působení, efektivnost použití, centralizované řízení sil a prostředků PVO a mnoha dalšími zaznívá také požadavek na zvýšení životnosti a odolnosti vytvořeného systému PVO. Např. v článku Bojové použití vojska PVO v obranné operaci v počátečním období války (VM č. 4/1989) plk. Ing. Jindřich Vávra uvádí, že k naplnění tohoto požadavku „**je žádoucí, aby všechny jednotky PVO měly vybudovány záložní a klamná postavení**“. Stejnou myšlenku uvádí a rozvádí ve svém článku K uplatňování principu dostatečnosti protivzdušné obrany v prostoru ČSSR také plk. prof. Václav Lhotský, CSc. (VM č. 1/1989).

Realizovat požadavky budování záložních a klamných postavení u jednotek PVO je ale v praxi vážným problémem. Jeho řešení se však v současné době stává nezbytností a chci na příkladu jednotek protiletadlových raketových útvarů PVO ZVO vyčleňovaných do pohotovostního systému PVOS ukázat možný přístup k realizaci tohoto úkolu. Vyjdu přitom ze dvou úvah:

1. Hotovostní jednotky plní úkol ze stálých vybudovaných postavení. Jsou tím zbaveny jedné ze svých významných bojových možností, a to vysoké manévrovosti. Vzhledem k možnostem různých druhů průzkumu, včetně kosmického, je vzdušný nepřítel ve výhodě – ví kam udeřit a jistě má vyhodnocen i optimální způsob svého působení. My naopak neznáme nejen dobu zahájení jeho úderu, ale ani trasu letu a další letové charakteristiky zvoleného prostředku napadení. Je proto třeba hledat účinná protiopatření.

2. Vážnost, která je přikládána prvnímu hromadnému úderu vzdušného nepřítele, vede k potřebě zvyšování síly pohotovostního systému PVOS. Z hlediska našich současných možností se nabízí jako řešení zvýšení počtu vyčleňovaných jednotek. Toto řešení však přináší řadu vážných problémů a značné nároky na jeho zabezpečení.

Situaci je možné řešit vyčleněním další palebné jednotky protiletadlového raketového pluku do pohotovostního systému PVOS, ale bez budování dalšího stálého palebného postavení. Tato jednotka bude připravena doplnit bojovou sestavu pohotovostních jednotek až „na rozkaz“ a při vyšších stupních bojové pohotovosti. Pro tuto jednotku volit nikoli jedno, ale tři palebná postavení. Volbu, které z nich zaujmát, po určité době měnit – určovat bojovým rozdělením. Nezaujatá palebná postavení budou záložní. Možnosti zvolit poblíž posádek protiletadlových raketových pluků několik palebných postavení jsou. Jde vlastně o výběr z již rekognoskovaných palebných postavení, používaných k výcviku i určených pro zaujetí při zvýšené bojové pohotovosti. Při výběru je nutné brát v úvahu zejména:

- požadavky, které musí splňovat palebné postavení podle příslušného předpisu,

- možnost spojení se stálým velitelským stanovištěm pluku (využití blízkosti vybudovaného linkového spojení nebo alespoň kvalitní rádiové spojení VKV),

- vzdálenost od posádky, ovlivňující dobu přesunu (asi do 10 km).

Na otázku proč volit právě tři palebná postavení odpoví výsledky výpočtu optimálního počtu klamných postavení, zveřejněného pplk. Ing. Karlem Peltanem, CSc. v časopise Letectvo a PVO č. 12/1982. Jedno palebné postavení po jeho zaujetí jednotkou považujeme za hlavní, dvě neobsazená zatím nazýváme klamná. I když nelze konkrétně vypočítané hodnoty odolnosti jednotky v tomto případě přímo použít, lze aplikovat závěr, že určovat (budovat) jedno klamné postavení je neefektivnější a více než dvě už ztrácí smysl. Jak se ale z neobsazeného palebného postavení stane v uvedeném případě klamné? Tím, že cílevědomě a plánovitě budou všechna zvolená palebná postavení obsazována, a to postupně a nepravidelně, vždy však v době charakteristické činnosti prováděné hotovostní jednotkou ve stálém palebném postavení (a provádět samozřejmě stejnou činnost proti reálným cílům, jako při nácvicích taktické součinnosti, prověrkách pohotovostního systému PVOS apod.).

Jak uvedené řešení změní situaci? Vlastní palebné možnosti se v příslušné oblasti zdvojnásobí. Vzdušný nepřítel musí počítat místo s jedním cílem (jednotkou ve stálém palebném postavení) se dvěma jednotkami, ale ve čtyřech možných palebných postaveních, tedy se čtyřmi cíli. K úderu na ně může vyčlenit buď čtyři bezpilotní prostředky s naprogramovaným úkolem, nebo prostředky pilotované, možná v menším počtu, ale pak i s menší pravděpodobností úspěchu. (Pilot po zjištění, že palebné postavení není zaujato jednotkou PVO, bude nucen provést manévry ke zteči na další postavení, ale po tuto dobu bude v prostoru účinné působnosti této jednotky.)

Nebudu rozvádět časovou kalkulaci dosažení pohotovosti jednotkou vyčleněnou „na rozkaz“, ale předstihne-li ji vzdušný nepřítel svým úderem před zaujetím palebného postavení, udeří „do prázdna“.

Jednotka má některé výhody:

- zaujímá rekognoskované palebné postavení a dá se říci, že i vytyčené,
- nabíjení odpalovacích zařízení může uskutečnit v místě poslední zastávky, tedy ve skrytu,
- rozvinutí prvků bojové sestavy lze vykonat na maximální přípustné vzdálenosti mezi nimi, což znamená další zvýšení její odolnosti.

Efektivně bude také využito profesionality velení směnou stálého velitelského stanoviště pluku, které bude řídit boj dvou jednotek, a to okamžitě po dosažení pohotovosti k odpálení raket.

Jaké finanční náklady je nutné očekávat při realizaci uvedeného opatření? Pouze minimální, a to v případě, že bude zřizována krátká přípojka na vybudovaném spojovacím kabelu (což není bezpodmínečně nutné), dále na drobné terénní úpravy či úpravy příjezdové cesty. Podle možností považují za vhodné i efektivní vybudování okopu pro řídící a naváděcí radiolokátor (ŘNRL). Případné další nároky budou organizačního charakteru a projeví se zejména v míře požadavků bojové pohotovosti na příslušníky vyčleněné hotovostní jednotky. Tato míra však bude představovat pouze zanedbatelné zvýšení. Jednotka může opouštět kasárna v časové normě stanovené podle místních podmínek pro první jednotku opouštějící kasárna při vyhlášení vyššího stupně bojové pohotovosti. Rovněž počty příslušníků jednotky vzhledem k rozsahu nařízené bojové techniky vyčleněné pro plnění úkolu umožní vnitřním bojovým rozdělením takovou organizaci života jednotky, která nebude příliš odlišná od života ostatních jednotek pluku.

K posílení úlohy klamných palebných postavení může napomoci mimo vybudovaného a zamaskovaného okopu pro ŘNRL zejména instalace zařízení schopného imitovat činnost ŘNRL jako radioelektronického prostředku, které na sebe může poutat nejen pozornost průzkumu nepřítele, ale i použité protiradiolokační řízené střely. Je také možné dosáhnout, aby palebné postavení vykazovalo i odpovídající vlastnosti v infračervené oblasti k oklamání samonaváděcích hlavic leteckých protizemních řízených střel.

V souvislosti s uvedenými okolnostmi stojí za úvahu, že značný efekt by přinesl i vhodně uskutečněný manévr jednotkou ze stálého palebného postavení, v němž by zůstaly imitační prostředky neustále udržované hotovostní jednotkou v pohotovosti k činnosti. Jedno ze tří zvolených palebných postavení by bylo v tomto případě v blízkosti palebného postavení stálého. Jsem přesvědčen, že i opakovaně „zbytečné“ vyvedení alespoň části jednotek ze stálých postavení je pro odolnost pohotovostního systému méně škodlivé než jejich ponechání na místě v jediném případě uskutečněného úderu vzdušného nepřítele.

Shrnu-li možné výsledky, můžeme tímto způsobem dosáhnout zvýšení palebné síly pohotovostního systému, zvýšení odolnosti jeho bojových sestav i vytvoření

podmínek, které budou nutit vzdušného nepřítele vyčlenit nepoměrně větší úsilí pro boj s PVO. To všechno tedy může přinést reálnou změnu poměru sil ve prospěch obranné síly pohotovostního systému PVOS.

Podplukovník Ing. Stanislav Mundl

Protiletadlové raketové vojsko připravit k ničení rychle letících cílů v přízemních a stratosférických výškách s malou odrazovou plochou za složité vzdušné i pozemní situace, v podmínkách silného kombinovaného rušení.

(Rozkaz ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1989–1990)
